

Teories de la Comunicació

Codi: 103851

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	FB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Corominas Piulats

Correu electrònic: maria.corominas@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Jaume Soriano Clemente

Frederic Pahisa Fontanals

Prerequisits

No es requereixen coneixements específics.

Objectius

L'assignatura pertany a la matèria Comunicació i està qualificada com a fonamental al grau de Periodisme. Es considera que existeix una lògica progressiva entre les assignatures de formació bàsica de la matèria de Comunicació basada en una llarga experiència docent i estructurada de la manera següent:

1. Història de la Comunicació. Introdueix l'alumne en l'evolució històrica de la comunicació i el periodisme des dels primers fenòmens comunicatius fins a les experiències comunicatives actuals.
2. Estructura de la Comunicació. Presenta l'ecosistema comunicatiu, les seves dinàmiques i lògiques estructurals.
3. Teories de la Comunicació. Presenta i concreta les teories, escoles, autors i perspectives d'anàlisi de la comunicació.

Els objectius formatius generals de l'assignatura són: 1) identificar les principals teories del camp de la comunicació, les elaboracions conceptuals i els enfocaments teòrics que fonamenten el seu coneixement; i 2) afavorir la reflexió crítica sobre el paper dels mitjans de comunicació en la societat.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Gestionar el temps de manera adequada.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
5. Contextualitzar els diferents corrents periodístics i l'obra de periodistes de referència.
6. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
7. Descriure l'estructura dels mitjans de comunicació i les seves dinàmiques.
8. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
9. Diferenciar les especificitats dels llenguatges audiovisuals.
10. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
11. Explicar l'evolució de les tradicions periodístiques contemporànies internacionals.
12. Gestionar el temps de manera adequada.
13. Identificar el sistema de mitjans de comunicació i els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar, i poder detallar el marc legal que crea un determinat govern sobre els mitjans de comunicació.
14. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.
15. Identificar els fonaments estructurals del sistema comunicatiu.
16. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.

17. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
18. Interpretar i discutir textos de les principals teories de la comunicació i del periodisme i exposar per escrit i en públic la síntesi de les seves anàlisis.
19. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
20. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
21. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
22. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
23. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
24. Relacionar l'anàlisi social i els impactes de les noves tecnologies de la comunicació.
25. Relacionar l'evolució històrica de les modalitats i tradicions periodístiques amb els grups que han ostentat en un determinat moment el poder d'informar i la manera d'accedir a aquest poder.
26. Trobar el que és substancial i rellevant en documents sobre teoria, estructura i història de la comunicació en una tercera llengua.
27. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

TEMARI:

Introducció i planificació del curs. Presentació del programa.

Comunicació interpersonal

Comunicació interpersonal no verbal.

Comunicació mediada. Inici de la recerca en mitjans de comunicació.

Comunicació mediada. Paradigma funcionalista.

Comunicació mediada. Teoria crítica.

Comunicació mediada. Teoria de l'*agenda setting*.

Comunicació mediada. Teoria de l'espiral del silenci.

Comunicació mediada. Mitjans de comunicació i construcció social de la realitat.

Comunicació mediada. Escola de Birmingham.

Comunicació mediada. Esdeveniments mediàtics.

Comunicació mediada. Tractament periodístic dels escàndols.

Comunicació mediada. Postveritat.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels

exercicis i activitats dels seminaris, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Aquesta guia docent incorpora la perspectiva de gènere en els continguts i en el tractament.

Metodologia

L'aprenentatge es basarà en classes teòriques, aprenentatge mitjançant la discussió, lectures, tutories, realització de treballs i proves. Es fomentarà la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	32	1,28	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 24, 26, 27
Seminari	14	0,56	1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 26, 27
Tipus: Supervisades			
Tutories	19	0,76	
Tipus: Autònomes			
Estudi personal i lectures orientades	65	2,6	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 26, 27

Avaluació

ALUMNAT DE PRIMERA MATRÍCULA

Avaluació continuada

L'avaluació continuada de l'assignatura consta de les activitats i els percentatges següents:

1. Dos exàmens parcials (format tipus test) sobre els continguts teòrics, cadascun dels quals representa el 25% de la qualificació final. Si s'aproven, tots dos exàmens són alliberatoris de matèria.

Per superar l'assignatura, s'han d'aprovar (Nota mínima: 5) obligatòriament els dos exàmens parcials (condició indispensable). Si no es fa un dels dos exàmens, la qualificació final serà "no avaluable".

2. Realització d'un treball de curs en el seminari de l'assignatura, que representaran el 30% de la qualificació. A l'inici del curs el professorat del seminari donarà les indicacions per a la realització i avaluació del treball, juntament amb el calendari. Igualment, el professorat del seminari s'encarregarà de tutoritzar la realització del treball durant el curs i d'avaluar-lo.

La realització i presentació del treball és obligatòria. En cas que un/una estudiant no el presenti, es considerarà com a «No avaluable». Atès que l'assignatura té un model d'avaluació continuada, el «No avaluable» en el treball de curs representarà també un «No avaluable» en l'assignatura.

3. Exposició oral als seminaris, 10%. Als seminaris es presentaran i debatran lectures obligatòries. Aquestes lectures estan planificades per a afavorir l'aprenentatge de l'alumnat i l'aplicació de les teories de la comunicació a l'anàlisi de la realitat i l'actualitat. Les lectures obligatòries seran, juntament amb el contingut de les classes teòriques, un dels eixos principals dels exàmens parcials.

4. Assistència als seminaris, 10% de la nota final

Recuperació

Els dos exàmens són recuperables: no hi ha nota mínima per anar a la recuperació però és imprescindible haver fet la prova (el parcial o els parcials corresponents). La recuperació consistirà en una prova tipus test. Si no es fa un dels dos exàmens parcials, la qualificació final serà "no avaluable".

En el supòsit que no se superi un dels dos exàmens parcials, la qualificació definitiva de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen (o la mitjana, si queden tots dos suspesos).

Les activitats d'avaluació desenvolupades als seminaris (treball, exposició i assistència) no seran recuperables.

Avaluació única

L'avaluació única de l'assignatura consta de les activitats i els percentatges següents:

1. Control de coneixements: 50% - Prova teòrica (tipus test) sobre els continguts teòrics i les lectures obligatòries de l'assignatura. Per superar l'assignatura s'ha d'aprovar obligatòriament la prova teòrica (condició indispensable).
2. Realització i lliurament d'un treball individual de curs: 30%.
3. Exposició oral d'una de les lectures obligatòries del curs. 10%
4. Lliurament d'una tasca d'anàlisi i reflexió individual per cadascuna de les lectures del curs. 10%

Recuperació

El control de coneixements o prova teòrica final és recuperable. Per anar a la recuperació, no hi ha nota mínima però és imprescindible haver fet la prova. La recuperació consistirà en una prova tipus test. En el supòsit que no se superi, la qualificació de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen.

Les activitats 2, 3 i 4 no són recuperables.

ALUMNAT A PARTIR DE LA SEGONA MATRÍCULA

A partir de la segona matrícula l'alumnat pot triar entre avaluació continuada (descrita més amunt) o avaluació per prova de síntesi mitjançant un examen final (tipus test) i amb opció de recuperació (no hi ha nota mínima, és imprescindible haver fet l'examen per optar a recuperació). La qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi. En el supòsit que no se superi la recuperació de l'examen final, la qualificació definitiva de l'assignatura serà la que s'obtingui en aquest examen (recuperació).

S'entendrà que l'alumnat a partir de la segona matrícula que no comuniqui explícitament per correu electrònic i en el termini anunciat a principi de curs la seva opció d'avaluació farà la prova de síntesi.

CALENDARI

Les dates de les activitats d'avaluació i de recuperació seran anunciades el dia de presentació de l'assignatura. La informació també serà disponible al Campus Virtual.

Plagi

En cas que l'alumnat realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

REVISIÓ DE LES QUALIFICACIONS

Revisió ordinària de la qualificació de les activitats d'avaluació:

En cas de disconformitat amb la qualificació de les diferents activitats d'avaluació, l'alumnat tindrà dret a la revisió ordinària d'aquestes activitats. En les proves test i de síntesi, la revisió ordinària es farà amb el professorat responsable del grup corresponent de teoria. En el treball i de curs i la participació i l'assistència al seminari, la revisió ordinària es farà amb el professorat del seminari corresponent. Les dates i hores de la revisió ordinària es faran públiques a través de l'espai de l'assignatura al Campus Virtual de la UAB.

Revisió extraordinària de la qualificació final de l'assignatura:

En cas de disconformitat amb la qualificació final de l'assignatura, l'alumnat tindrà dret a sol·licitar-ne la revisió extraordinària. Haurà de presentar, en el termini de quinze dies naturals després de publicada la qualificació final, una sol·licitud raonada al deganat de la Facultat de Ciències de la Comunicació i lliurar-la a la Gestió Acadèmica. La revisió es farà d'acord amb les instruccions sobre revisió extraordinària aprovades per la Junta de Facultat del dia 5 de maig de 2016, modificades el 14 de maig de 2019 i el 3 de març de 2023, i publicades al web de la Facultat:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/informacio-academica/avaluacio/revisio-extraordinaria-de-la-qualificacio>

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència al seminari	10%	2	0,08	1, 2, 4, 6, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27
Exposició oral	10%	3	0,12	14, 18, 22, 23
Prova 1 (tipus test)	25%	5	0,2	1, 2, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27
Prova 2 (tipus test)	25%	5	0,2	1, 2, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 25, 27
Treball de curs	30%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27

Bibliografia

Altheide, David. 2014. *Media Edge. Media Logic and Social Reality*. Nueva York: Peter Lang.

Altheide, David. 2016. *Media syndrome*. Nueva York: Routledge.

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/uab/detail.action?docID=4523459>

- Andrejevic, Mark. 2009. Critical Media Studies 2.0: an interactive upgrade. *Interaccions: Studies in Communication and Culture*, 1 (1): 35-51. <http://stout.hampshire.edu/~jvb07/pdfs/00andrejevic.pdf>
- Austin, John L. 1971. *Palabras y acciones: Cómo hacer cosas con palabras*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1962]
- Berry, David M. 2014. *Critical theory and the digital*. Nova York: Bloomsbury Academic.
- Boynton, GR; Glen W. Richardson Jr. 2016. Agenda setting in the twenty-first century. *New Media & Society*, 18(9): 1916-1934. <http://journals.sagepub.com.aren.uab.cat/doi/full/10.1177/1461444815616226>
- Curran, James, Michael Gurevitch & Janet Wollacot, eds. 1981. *Sociedad y comunicación de masas*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica. [Ed. original: 1947]
- Curran, James, David Morley & Valerie Walkerdine, comps. 1998. *Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo cultural de las políticas de identidad y el posmodernismo*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1996]
- Goffman, Erving. 2009. *Presentación de la persona en la vida cotidiana*. Buenos Aires: Editorial Amorrortu. [Ed. original: 1959]
- Harson, Jayson 2018. A Critical Guide to Fake News: From Comedy to Tragedy, *Pouvoirs*, 164, 99-119. https://www.cairn-int.info/article-E_POUV_164_0099--a-critical-guide-to-fake-newsfrom.htm#
- Jay, Martin. 1974. *La imaginación dialéctica. Historia de la Escuela de Frankfurt y el Instituto de Investigación Social (1923-1950)*. Madrid: Taurus. [Ed. original: 1973]
- Knapp, Mark L., Judith A. Hall & Terrence G. Hogan. 2014. *Nonverbal Communication in Human Interaction*. Wadsworth: Cengage Learning.
- Lippman, Walter. 2003. *La opinión pública*. Madrid: Langre. [Ed. original: 1922]
- McCombs, Maxwell. 2006. *Estableciendo la agenda. El impacto de los medios en la opinión pública y en el conocimiento*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 2004]
- McStay, Andrew 2017. *Privacy and the media*. ProQuest Ebook Central <https://ebookcentral.proquest.com>
- Moragas, Miquel. 2011. *Interpretar la comunicación*. Barcelona: Gedisa.
- Morley, David. 1996. *Televisión, audiencias y estudios culturales*. Buenos Aires: Amorrortu. [Ed. original: 1992]
- Muñoz López, Blanca. 2007. De las industrias culturales a los circuitos culturales. La metamorfosis de un proceso ideológico. *Sociedad y Utopía. Revista de Ciencias Sociales*, 29: 19-36. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2276199>
- Musarò, Pierluigi. 2017. Mare Nostrum: the visual politics of amilitary-humanitarian operation in the Mediterranean Sea. *Media, Culture & Society*, 39 (1): 11-28. <http://journals.sagepub.com.aren.uab.cat/doi/full/10.1177/0163443716672296>
- Noelle-Neumann, Elisabeth. 1995. *La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1984]
- Noelle-Neumann, Elisabeth. 1993. La espiral del silencio. La opinión pública y los efectos de los medios de comunicación. *Comunicación y Sociedad*, Vol. VI (1-2): 9-28. http://www.unav.es/fcom/comunicacionsociedad/es/resumen.php?art_id=226
- Nothias, Toussaint. 2018. How Western Journalists Actually Write About Africa. Reassessing the myth of Representations of Africa. *Journalism Studies*, 19 (8): 1138-1159. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1461670X.2016.1262748>

Rosenberry, Jack i Lauren A. Vicker. 2017. *Applied Mass Communication Theory: A Guide for Media Practitioners*. ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral-proquest-com.are.uab.cat/lib/UAB/reader.action?docID=4862639> (Consulta: 15-06-2018).

Rui, Jian Raymond; Michael A. Stefanone. 2016. The Desire for Fame: An Extension of Uses and Gratifications Theory. *Communication Studies*, 67 (4): 399-418.
<https://www.tandfonline-com.are.uab.cat/doi/full/10.1080/10510974.2016.1156006>

Thompson, John B. 2005. The New Visibility. *Theory, Culture & Society*, 22 (6): 31-51.
<http://journals.sagepub.com.are.uab.cat/doi/pdf/10.1177/0263276405059413>

Walsh, Mihael J.; Stephanie A. Baker. 2017. The Selfie and the transformation of the public-private distinction. *Information, Communication & Society*, 20 (8):1185-1203.
<http://www.tandfonline.com.are.uab.cat/doi/full/10.1080/1369118X.2016.1220969>

Watzlawick, Paul, Janet H. Beavin & Don D. Jackson. 1985. *Teoría de la comunicación humana: interacciones, patologías y paradojas*. Barcelona: Herder. [Ed. original: 1967]

Wenner, Lawrence & Andrew C. Billings, eds. 2017. *Sport, Media and Mega-Events*, ed. Abingdon, Oxon: Routledge. ProQuest Ebook Central.
<https://ebookcentral-proquest-com.are.uab.cat/lib/UAB/detail.action?docID=4831596>

Programari

Ofimàtica